

Anders Wallner: Kongresstal 2013

Talare

Anders Wallner
Partisekreterare

Datum

25 maj 2013

Plats

Västerås

1 Det är väldigt viktigt hur man inleder. Några aktuella exempel är "Ett program",
"Ett socialistiskt" eller, i värsta fall, "Sverigedemokraterna är". Så inleder några
av de andra partierna sina idé- och partiprogram. Vårt program inleds med (...) "Välkommen".

5

Vad säger det om oss som rörelse? Det första ord som möter den som läser vårt
program är "välkommen" och strax därefter beskriver vi vår gröna människosyn.
Att människor är kreativa, empatiska varelser som vill och kan ta ansvar. Det är
på den grunden vi utvecklar och förnyar samhället – och partiet. För en av de
10 mest utmärkande grundstenarna med grön ideologi är ju att den till sin natur är
under utveckling. Det finns ingen auktoritet som redan har skrivit den ultimata
skriften om vår ideologi, vi skriver den löpande tillsammans. Det är det
häftigaste med att befinna sig på partiprogramskongress.

15 Så, välkomna.

Min första kongress i Gävle 2005 var just en partiprogramskongress och känslan
av att ett par av mina yrkanden om skola och fredsfrågor letade sig in hela vägen
in i partiprogrammet var obeskrivlig. Nu är ni många här inne som
20 förhoppningsvis redan fått ta åt er av den känslan eftersom många av de 10 000
förslag som lagts och behandlats under partiprogramsprocessen redan har tagits
upp till partistyrelsens förslag. Nu ägnar vi några dagar åt att finslipa politiken
så att vi alla kan gå rakryggade till tåget på söndag, välkomna ännu fler till oss –
och fortsätta valrörelsen.

25

För om exakt ett år idag öppnar vallokalerna. Valet till EU-parlamentet den 25
maj 2014 är femte gången Sverige väljer EU-parlamentariker men första gången
vi gör det bara några månader innan det är val igen. Första gången, 1995, fick
Miljöpartiet drygt 17 procent av rösterna, vår största valframgång hittills, även
30 om det var en tillfällig topp i opinionen. Då var vi ett trovärdigt protestparti och

vi har sedan dess försökt etablera oss som ett trovärdigt alternativ.

35 Och vi har lyckats. Vår potential som politiskt alternativ är nu stabiliserad på samma nivå som den tillfälliga toppen 95. Och det är inte bara ett retoriskt grepp i ett partisekreterartal. Göteborgs universitet som sammanställer partiernas potential visar att vi numera är ett tänkbart alternativ för var tredje väljare. Så stor har den gröna potentialen inte varit sedan rekordvalet 95.

40 Med all rätt. Vi har heller aldrig haft såhär mycket att göra.

Som Åsa sa igår har nya rekordvärden för koldioxid uppmätts nu i maj. I höst presenterar FN:s klimatpanel sin nya rapport om klimatförändringarna och den blir förhoppningsvis en väckarklocka – utan snooze knapp, som Grön Ungdoms
45 Lorentz Tovatt skulle säga – om att klimat- och miljöfrågorna inte bara är en av vår tids ödesfrågor, utan också en av de absolut viktigaste politiska frågorna.

EU är en oerhört viktig arena som vi behöver verka på för att få ett internationellt avtal om klimatfrågorna. Inom EU finns det också många goda
50 exempel på länder, regioner och städer som lyckats minska utsläpp och vill sprida sitt arbete till fler. Många av de klimat- och landsbygdsprojekt som ni genomför i era kommuner är idag delfinansierade av EU snarare än av den stat som Alliansen, inklusive dess så kallade gröna röst, styr.

55 Eurokrisen har pågått i flera år nu. I flera länder är läget extremt allvarligt. Människor har kastats ut i arbetslöshet, länder har tvingats till enorma nedskärningar i välfärden och fortfarande finns ingen lösning i sikte. Den grekiska ungdomsarbetslösheten beräknas vara över 60 procent. Systemet med en gemensam valuta för så många olika ekonomier som inom EU fungerar inte.
60 Här i Sverige har vi sluppit det mesta av eurokrisen. I år är det tio år sedan Sverige sade Nej till EMU i en folkomröstning. Det är vi som gröna EU-kritiker stolta över!

Det finns i eurokrisens spår ett guldläge för den gröna EU-kritiken. Men då
65 menar jag den konstruktiva EU-kritiken som den gröna rörelsen står för. Den som pekar på det orimliga i hur EU:s budget används idag. En ekonomi där vi subventionerar fossil- och kemikalieberoende jordbruk och utfiskning av haven istället för att koppla samman Europa i ett nät – ett nät av 100 procent förnybar energi. Från de soldränkta sydliga delarna av Europa till de vindtäta höjderna i

Norden. En budget där vi idag lägger pengar på flyttkaruseller mellan Bryssel och Strassbourg istället för att möjliggöra öppnare gränser och flyttkaruseller med ordentliga järnvägar mellan Europas huvudstäder. Ett EU där människor dör i sina försök att ens ta sig över gränsen till Europa för att få sina asylskäl
75 prövade, men flygindustrin och kortsiktiga valutaspekulationer får verka, utan gränser.

Det finns också en annan sorts EU-kritik i eurokrisens spår. En EU-kritik som utifrån hög arbetslöshet och ökande klyftor i många medlemsländer utnyttjar
80 den debatten för högerpopulism. Som försöker påskina att det skulle vara invandringens fel att ekonomier går på knäna. Argument om att Europa behöver stänga gränserna än mer har förts fram av olika partier i många länder och kommer att föras fram även i den svenska valrörelsen inför EU-parlamentsvalet. Där behövs Miljöpartiet – ett grönt EU-kritiskt parti som vill
85 öppna upp gränserna mellan EU och världen – som motpol.

Ett färskt exempel från Storbritannien är det brittiska partiet UK Independence Party som startade som ett vanligt EU-kritiskt parti på 90-talet, men som i lokalvalen tidigare i år argumenterade mot den så kallade ”okontrollerade”
90 invandringen från Bulgarien och Rumänien. Kandidater för partiet berättade om hur de ”äcklas av afrikaner” och flera har avslöjats med kopplingar till högerextremism. 76 procent av deras väljare uppgav att de röstade på dem för att de ville begränsa invandringen. I EU-parlamentet sitter de tillsammans med öppet främlingsfientliga partier som Dansk Folkparti och Lega Nord. Det är en
95 EU-kritik som är totalt väsensskild från den gröna. Vi gröna ser att EU är för litet för att lösa de globala problemen. De vänder sig istället inåt och jublar när EU bygger högre murar.

EU-valen är befriande för oss idéburna partier för att de saknar blockpolitik och
100 fokuserar på sakfrågor och kandidater. Det kommer vara upp till väljarna i Sverige om vilka personer vi skickar till EU-parlamentet – och vilka prioriteringar vi vill stödja.

Vill Sverige skicka progressiva gröna kandidater som vill förändra EU och
105 genom den gröna gruppen öppna fler dörrar till och mellan EU-länderna, förverkliga och försvara mänskliga rättigheter för romer, muslimer, judar, hbtq-personer och andra minoriteter och lägga sin handlingskraft på den gröna omställningen av Europa? Eller vill Sverige skicka bakåtsträvande

110 högerpopulistiska män som vill förena sig med sina likar i Europa för att stänga gränser, förneka klimatkrisen, stoppa Prideparader och långsamt backa Europa in i framtiden?

Vilket parti som blir det tredje största svenska parti i valet till EU-parlamentet
115 spelar roll. Jag tror att Sverige kommer att göra ett vägval – vill vi vara ett land som vill minska utsläppen och öka medmänskligheten – eller vill vi vara ett land som vill göra tvärtom? Vägvalet kommer inte bara att ha betydelse för gruppernas styrka i EU-parlamentet. Det har självfallet också betydelse för resten av valrörelsen som pågår till september – och för nästa mandatperiod.

120 Om väljarna i maj belönar klimatskepsis och främlingsfientlighet, hur påverkar det bevakningen av valet i september? Kommer vi att få ifrågasätta kortsiktigheten och visionslösheten eller kommer den gröna visionen – ”en värld utan gränser där alla har möjlighet att flytta, men ingen tvingas fly” – att
125 vara den som ifrågasätts?

Vi vet att färre röstar i EU-val och att det därför är upp till oss partier att visa varför det är viktigt. Men som ni vet är det inte alltid vi som redan är partier som kläcker de bästa idéerna på hur man når ut till de som ännu inte är politiskt
130 aktiva. Därför har vi bett om hjälp. Idag, ett år innan EU-valet, tillsätter jag en grupp personer som gått med på att hjälpa Miljöpartiet med just att nå ut inför EU-valet. Gruppen består av personer som kan sakfrågor och som har förmågan att väcka och förvalta intresse och engagemang.

135 Gruppen består av en hållbarhetsexpert, en forskare inom antirasism, en programledare, en statsvetare och Obamakampanjare, en ekonom och vårt eget i veckan nyvalda språkrör för Federation of Young European Greens – Ingrid Nyman – som är här i salen just nu. Ett stort grattis till ditt uppdrag!

140 Som sagt, vi har aldrig varit så många som är beredda att kavla upp ärmarna. Platsen som tredje största svenska parti i EU-parlamentet ska bli vår.

”Det var en gång en pojke. Han var så där en fjorton år gammal, lång och ranglig och linhårig, Inte stort dugde han till: han hade mest av allt lust att sova och äta,
145 och därefter tyckte han om att ställa till odygd.” Så inleds Selma Lagerlöfs klassiker Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige.

Och precis som Nils Holgersson så har också Nils Anders Wallner genomfört en
150 underbar resa genom Sverige. Jag har besökt samtliga regionorganisationer i
partiet under våren för att diskutera valåret och den valrörelse som ligger
framför oss. Jag har åkt bil väldigt fort i Oskarshamn för att hinna ikapp en
missad buss, jag har anslutit mig till hockeypubliken på gågatan i Luleå och
Eurovision-fansen på gatorna i Malmö och till och med kollat in stämningen på
155 Scandics nattklubb i Östersund. Och jag har samtalat med nästan 250 000
miljöpartister.

Jag möter ett parti som efter två år i ett hundratal majoriteter precis lotsat
igenom mandatperiodens största vinster, som stor utbyggnad av egen vindkraft i
160 Östersund, satsningar på sexuell och reproduktiv hälsa i Norrbotten och sociala
investeringsfonder i bland annat Malmö och Norrköping. Jag möter också små
avdelningar med ett fåtal aktiva som kämpar för att hinna med att opponera på
kommunpolitiken och få ihop en lokal styrelse. Några av er hade kommit
ganska långt i er valplanering och väntar otåligt på att riks ska komma ikapp –
165 andra blev lite tagna på sängen av mitt besök men det kändes som att ni fått upp
ångan när jag reste vidare.

Och nu har vi anlänt till Västmanland. När Nils Holgersson kom till
Västmanland slog han sig ner på ett åkerfält i Fellingsbro där han fick höra en
170 sägen. Den handlade om en jätte som var så rik att hon ägde hela landet. Nu låg
hon för döden och hade ett stort huvudbry om hur hon skulle dela upp sina
rikedomar mellan sina tre söner. De två äldre bröderna kände hon inte så
mycket för, men den yngsta var hennes kelgris.

På sin dödsbädd samlade hon alla sina betesängar och goda hamnplatser till en
arvslott och lade den söderut och alla sina åkrar och skog till en annan lott,
norröver. Hon kallade till sig de tre sönerna och dem nickade, det här var två
goda arvslotter. Dock, sa hon, sedan hade jag nästan inget kvar till den tredje
lotten. Det blir lite vildmark, lite tallbackar och ensnår och en hel del varg som
180 kan ställa till problem... Det har jag nu samlat västerut. Men vem ska få den här
sista, mycket sämre arvslotten? De tre bröderna skruvade på sig och den gamla
jätten jämrade sig över den olycka det innebar att behöva göra en av sina söner så
besviken. Till slut sa den yngsta sonen, som höll av henne mest, att han kunde ta
den sämre lotten. Han klarade inte av att se sin mor vändas så.

185 Modern gick bort och bröderna reste för att se över sina nya ägor. Den tredje

sonen kände att han gjort rätt, men kunde inte riktigt känna sig lika nöjd som de äldre bröderna. Först när han studerade berggrunden i sin vildmark lite
190 noggrannare och insåg att den var genomsprängd med malmådror; järn, silver och koppar insåg han att hans gamla mor lämnat honom med den mest värdefulla arvslotten – just för att han var beredd att sätta andras intressen före sig själv.

195 Vi kommer att se en valrörelse nästa år då partierna som vanligt försöker övertrumfa varandra med sänkta skatter och höjda bidrag till olika grupper. Såhär mycket får barnfamiljerna, pensionärerna, företagarna osv... Det är ganska lätt att paketera politik som går ut på att försöka köpa grupperns lojalitet genom att anspela på deras egoism och deras plånböcker.

200 Men om vi återgår till den människosyn som vi skriver in i partiprogrammet i helgen. Vi tror att människan gärna sätter andra intressen före sig själv. Människor vill lägga vår röst för det ekologiska systemet och för djuren, för kommande generationer och för människor i andra länder – om vi lyckas
205 berätta om detta. Vi märker att om vi sätter andras intressen före våra egna så får också vi mycket mer tillbaka.

För även om vår potential är svindlande så är det bara en tredjedel av den som har bestämt sig för att rösta på oss. Vi har många fler att prata med om vi ska
210 fortsätta att växa.

Vi har nu nått halvlek i samtalskampanjen, det gemensamma projekt som vi ägnat oss åt under mandatperioden. Hittills har drygt 67 000 människor diskuterat politik med oss miljöpartister. Det är riktigt bra jobbat, men vi kan nå
215 mycket högre. Kampanjen öppnar upp partiet för fler och ser till att vi orkar vara ute och göra roliga utåtriktade aktiviteter även mellan valen. All tid vi investerar i samtalskampanjen gör att vi kan hantera valåret ännu bättre.

När jag träffat er i regionerna har er egen bedömning varit att långt många fler
220 samtal har förts, men att få orkar registrera samtalen också. Därför gör vi det lättare nu. Med den nya samtalssajten och samtalsappen som många av er laddade hem igår blir det lättare och roligare att registrera samtal och engagera sig i kampanjen. Ni fick säkert några idéer igår under middagens prisutdelning och kommer att få fler i eftermiddag av Per och Gunvor. Vi går in i kampanjens
225 andra och avslutande år, den andra andningen. Och vi gör det med nästa

samtalsämne – om nya jobb.

230 Vi kallar det tredje ämnet "Dags för en ny arbetslinje". För mig kanaliseras det här ämnet den frustration jag och många med mig känt sedan Alliansen vann valet 2006 – att samhällsproblemet arbetslöshet steg för steg har individualiserats. Göran Hägglund har nog uttryckt det kallast i en tv-debatt när han – möjligen obetänksamt – sa "Varje person som är arbetslös är naturligtvis ett samhällsproblem".

235

Den synen leder till att det är de arbetslösa som ska pressas hårdare för att anpassa sig, göras anställningsbara, flytta från hem och familj, ryckas upp ur sjuksängen. Men det politiker som tycker att det är viktigt med att människor kan arbeta borde fundera på är hur vi ser till att det finns fler arbeten som 240 människor kan gå till. En arbetslinje borde inte handla om hårdare villkor för arbetslösa. Den borde handla om politik för nya jobb.

När jag varit ute i kampanjen och övat mig i att möta människor där de är är det påfallande ofta som vägen till samtalet går genom arbete. "Vad jobbar du med 245 då?" kan vara ett av få sätt att få igång ett samtal. Ett av mina starkaste minnen är den man som stod och läste vårt material i ett köpcentrum. Jag gick fram och undrade om han hade några frågor. Nej, han läste bara och tyckte att det var väldigt bra att vi som parti syntes även när det inte var val. Men sedan blev det tyst. Så, vad jobbar du med då? Blev mitt sätt att hålla igång samtalet. "Jag har 250 precis blivit varslad", sa han då. "Så jag vet inte om jag får vara kvar. Det var därför jag stannade, för att det stod 'öppna fler dörrar till arbete' på affischen. Det är jättebra att ni trycker på det. Jag har jobbat på mitt företag i snart 40 år och har ingen utbildning i grunden, så det känns läskigt att behöva gå ut i arbetslöshet nu" Här någonstans visste jag inte riktigt vad jag skulle säga, så jag 255 ställde lite dumma följdfrågor om hur det kändes. Han svarade: "Ja, man är ju sig själv närmast, förstås, men egentligen tycker jag att det är allvarigare att ungdomarna inte får jobb."

Idag önskar jag att vi redan hade dragit igång vårt tredje samtalsämne när jag 260 träffade mannen. Då hade jag enkelt kunnat visa honom våra förslag för fler jobb inom industrin, där han jobbade, och våra idéer om hur vi vill arbeta just för att unga människor ska få jobb. Jag var helt enkelt inte van vid att prata jobb med människor innan jag satte mig in i vårt material. Jag tror att vi kan vara några fler i partiet som är ovana vid det. Och när man inte är van är det bra att

läsa på – och öva.

270 Jag hade också velat visa honom affischen som nu pryder kongressen. Hur vår
arbetslinje inte – som Alliansens – ska vara hård, kall och så smal att balansera
på att du riskerar att ramla av och falla utanför trygghetssystemen om du blir
arbetslös. Vår linje fokuserar på politik för nya jobb, är mänsklig; innehåller
både arbete och fritid och fångar upp dig som faller utanför och hjälper dig
tillbaka. Det finns inget stup där vår arbetslinje tar slut.

275 *Avslutning*

En avslutning är minst lika viktig som en inledning. Därför vill jag låna en som
jag tycker är väldigt bra, från förslaget till nytt partiprogram: ”Tvivla aldrig på
att omtänksamma och engagerade människor kan förändra världen. Varje
280 utveckling tar sin början i den enskilda människans övertygelse och
engagemang. Du gör skillnad!”

Tack.

285

Källa

<div>Manuskript inskickat av Miljöpartiet</div>

Taggar

Miljöpartiet, Miljöpartiets kongress, Politiska tal

290

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/anders-wallner-kongresstal-2013>

295

300